

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 13. oktobrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 168/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 445. panta trešo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam un 92. panta pirmajam teikumam, likuma “Par tiesu varu” 33. panta ceturtajai un piektajai daļai un 50. panta sestajai daļai, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 6. panta 1. punktam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no viņa pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Apstrīdētā norma nosaka: “Jautājumu par krimināllietas nodošanu no vienas tiesas citai tiesai izlemj vienu līmeni augstākas tiesas priekšsēdētājs. Ja šā panta pirmās daļas 2. punktā minētās lietas atrodas dažādos tiesu apgabalos, jautājumu izlemj tās apgabaltiesas priekšsēdētājs, kuras darbības teritorijā atrodas tiesa, kura ierosina lietas nodošanu citai tiesai. Lēmumu pieņem rezolūcijas veidā.”

3. Saskaņā ar Satversmes 85. pantu Satversmes tiesa savas kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesas likuma 16. pantā ir izsmeļoši uzskaitītas Satversmes tiesā izskatāmās lietas.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei un Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Tādējādi pieteikumā ietvertais prasījums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un Konvencijas 6. panta 1. punktam ir piekritīgs Satversmes tiesai.

Satversmes tiesas kompetencē neietilpst vienāda juridiska spēka tiesību normu savstarpējo pretrunu izvērtēšana (sk. *Satversmes tiesas 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 10.2. punktu*). Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums par apstrīdēto normu atbilstību likuma "Par tiesu varu" 33. panta ceturtajai un piektajai daļai un 50. panta sestajai daļai nav piekritīgs Satversmes tiesai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Atbilstoši Satversmes tiesas likumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, Satversmē personai ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar šīs pamattiesības. Aizskārums izpaužas kā tiesību normas tiešas vai tās piemērošanas rezultātā radītas negatīvas tiesiskas sekas attiecībā uz personas pamattiesībām (sk. *Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*).

Rīgas apgabaltiesā izskatīšanā atradās krimināllieta apsūdzībā pret Pieteikuma iesniedzēju. Pēc Rīgas apgabaltiesas ierosinājuma ar Augstākās tiesas

priekšsēdētāja lēmumu, pamatojoties uz apstrīdēto normu, lieta nodota izskatīšanai Latgales apgabaltiesai.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā un Konvencijas 6. panta 1. punktā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu, jo lēmumu par krimināllietas nodošanu no vienas tiesas citai tiesai izlemj vienu līmeni augstākas tiesas priekšsēdētājs vienpersoniski. Turklāt šāds subjektīvi un patvaļīgi pieņemts lēmums par lietas nodošanu citai tiesai neesot pārsūdzams un Pieteikuma iesniedzējam esot liegtas iespējas aizstāvēt savas pamattiesības. Apstrīdētā norma arī neatbilstot Satversmes 1. pantā ietvertajam samērīguma principam.

Tomēr Pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis pamatojumu un arī no pieteikumam pievienotajiem dokumentiem nav konstatējams, kādā veidā tieši apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajām augstāka juridiska spēka tiesību normām aizskar viņa pamattiesības. Proti, pieteikumā nav norādīts, kādas negatīvas sekas Pieteikuma iesniedzējam rada tas, ka ar Augstākās tiesas priekšsēdētāja lēmumu lieta nodota izskatīšanai Latgales apgabaltiesai. No Augstākās tiesas priekšsēdētāja atbildes uz Pieteikuma iesniedzēja sūdzību par lēmumu, ar kuru lieta nodota izskatīšanai Latgales apgabaltiesai, ir konstatējams, ka Pieteikuma iesniedzējs paudis iebildumus par Latgales apgabaltiesas attālumu no viņa dzīvesvietas Rīgā un ar to saistītajiem ceļa izdevumiem un dzīvības apdraudējuma risku. Tomēr, kā to norādījis Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības pieteikt lūgumus lietā, tostarp par iespēju lietā piedalīties videokonferences režīmā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 140. panta pirmajā daļā noteiktajam. Pieteikuma iesniedzējs nav norādījis apsvērumus, kādēļ minētais nenovērš iespējamās Pieteikuma iesniedzēja sarežģījumus piedalīties lietas izskatīšanā, vai citus apstākļus, kas liecinātu par to, ka apstrīdētā norma ir radījusi viņam Satversmē ietverto pamattiesību aizskārumu.

Turklāt, ja pieteikumā ir ietverts prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi, pieteikuma iesniedzējam jāpamato arī tas, kādēļ apstrīdētās normas atbilstība starptautisko tiesību normai būtu vērtējama atsevišķi no Satversmes

normas. Proti, jāpamato, ka starptautisko tiesību norma paredz plašāku, no Satversmes atšķirīgu, pamattiesību aizsardzības apjomu (sk. *Satversmes tiesas 2019. gada 7. novembra sprieduma lietā Nr. 2018-25-01 17. punktu*). Pieteikumā šāds pamatojums attiecībā uz prasījumu izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Konvencijas 6. panta 1. punktam nav ietverts.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 168/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina